

‘#Durftevragen en #Durftegeven...’

Over meedoen, welzijn, eigen kracht en
solidariteit

Otwin van Dijk – wethouder
Doetinchem

Waar hebben we het over?

- ‘De toestand volgens...’
- Wmo
- Eigen kracht en solidariteit
- Minder ingewikkeld
- Dichtbij in de wijk
- Contracteringstoestanden
- Bestuurlijke hygiene

‘De toestand volgens...’ (1)

- Bijna iedereen heeft wel op de een of andere manier met zorg te maken en er een mening over
- Er is sprake van een flink toenemend aantal ouderen (vergrijzing)
- Individualisering en veranderende maatschappelijke verbanden
- Budgetten van de rijksoverheid en gemeenten staan onder druk vanwege bezuinigingen

‘De toestand volgens...’ (2)

- Verschrikkelijk ingewikkelde systeemwereld
- Eigen verantwoordelijkheid versus de ‘onrendabelen’
- De burger is klant geworden en zorg- en welzijnsorganisaties productiebedrijven (sector in verwarring)
- New public management is het dominante sturingsmechanisme

‘De toestand volgens...’ (3)

- De 2^e lijnszorg is topzwaar geworden (jeugdzorg, GGZ) en de 1^e lijnsondersteuning (welzijn) is nauwelijks gegroeid
- Nederland is het meest geïnstitutionaliseerde land ter wereld. Heel duur en veel geëtiketteerde burgers
- Het huidige zorgstelsel stimuleert niet om te investeren in preventie

‘De toestand volgens...’ (4)

- Afgelopen jaren decentralisatie van veel zorgtaken naar gemeenten (WWB, Wmo)
- Einde van de decentralisatiestroom is nog lang niet in zicht (regeerakkoord deel AWBZ, Jeugdzorg, Passend Onderwijs, Wwnv)
- Nieuwe systeemkeuzes door gemeenten zonder perverse prikkels zijn daardoor wel mogelijk
- Gemeenten worden voor zorgaanbieders steeds belangrijker

‘De toestand volgens...’ (5)

- Hoe maken we het minder ingewikkeld?
- Hoe helpen we de mensen die het echt nodig hebben en kunnen we ook elkaar wat meer helpen?
- Hoe zorg we ervoor dat zorg dichtbij wordt georganiseerd?

Wmo (1)

- Gemeenten hebben een brede taak op het terrein van zorg en welzijn (Wmo, WPG), inburgering (WI) inkomensondersteuning en werk (WWB, WSW)
- Wmo gaat maar over een deel van de zorg (naast de AWBZ, ZVW, WPG).
- En... ook al ga ik er niet altijd over als wethouder, het zijn wel mijn burgers!

Wmo (2)

- Iedereen moet op zijn eigen manier kunnen meedoen aan de samenleving
- Compensatiebeginsel gericht op participatie vervangt het gemedicaliseerde verzekerde recht
- De Wmo benadrukt eigen verantwoordelijkheid, solidariteit en gerichte steun van de overheid
- Wmo heeft 2 peilers: een individuele (voorzieningen) en een collectieve (versterken sociale samenhang)

Wmo (3)

- Leefbare en sociale wijken (prestatieveld 1, 5)
- Opgroeijende jeugd (prestatieveld 2)
- Advies en voorzieningen (prestatieveld 3, 6)
- Vrijwilligers (prestatieveld 4)
- Mantelzorgers (prestatieveld 4)
- OGGz (prestatieveld 7, 8, 9)
- Volksgezondheid (prestatieveld 10 [gD])
- Armoedebestrijding (prestatieveld 11 [gD])
- Integratie (prestatieveld 12 [gD])

Wmo (4)

- Bij het opstellen van het beleid betreft de gemeente inwoners en organisaties.
In Doetinchem:
 - Sociale Raad (cliënten)
 - Directieberaad Sociaal Domein (aanbieders)
 - WORLD (maatschappelijk middenveld)
- Verantwoording aan burgers en raad
- Lokaal maak je het verschil

Eigen kracht en solidariteit (1)

- Gericht op de vraag achter de vraag
- Integrale benadering
- Gebaseerd op de eigen kracht van de burger (wat kan je nog wel zelf?) en zijn netwerk (wat kan je omgeving?)
- Formeel en informeel in een optimale verhouding

Eigen kracht en solidariteit (2)

- Vroeger: aanvragen gericht op gevraagde voorziening
- Nu: eerst 'het gesprek' en daarna beslissing aanvraag voorziening of advies (**kanteling**)
- Van recht op een voorziening naar recht op een oplossing (invulling geven aan compensatiebeginsel)
- Ook iets terugdoen? (**wederkerigheid**)

Minder ingewikkeld

- Wmo-winkel: samenwerking tussen gemeente, mantelzorg- en welzijnsorganisatie, zorgaanbieders, CIZ en zelfhulporganisaties
- Geen digitale dossiers, telefonische indicaties, maar menselijk contact
- ‘one-stop-shopping’:
 - bijzondere bijstand
 - vrijwilligers
 - mantelzorgondersteuning
 - schuldhulpverlening
 - informele hulp
 - ontmoeting

Dichtbij in de wijk (1)

- Welzijn nieuwe stijl als werkmethode
- Eropaf! Weg met hoofdkantoren, buurthuis wordt uitvalsbasis
- Nieuw type wijkmedewerkers ontwikkelen: 'buurtcoach' (samenvoeging AMW, SRW, klantmanagement Wmo en W&I, opbouwwerk en MEE)
- Interdisciplinaire wijkteams met buurtcoach, wijkverpleegkundige, woonconsulent corporatie en wijkagent)
- Ruimte voor de professional en wijkbudgetten

Dichtbij in de wijk (2)

- Individueel en collectief
- Sociale infrastructuur versterken en benutten
- Vrijwilligers inzetten (formulierenbrigade)
- #durftevragen en #durftegeven (twittertaal)
- Stimuleren toegankelijkheid van sport- en commerciële voorzieningen (Doe MEE-Award)

Contracteringstoestanden (1)

- Verschillende contracteringsmodellen:
 - Aanbesteding
 - Subsidierelatie
 - Beleidsgestuurde contractfinanciering
 - Consessie
 - Inbesteding overheidsbedrijf
 - Uitvoering door een overheidsdienst

Contracteringstoestanden (2)

- Stop met new public management: geen fratsen met aanbesteding, BCF en controleprotocollen
- Wat zegt het als je keurig kunt verantwoorden dat je 5.000 uur AMW hebt geleverd? (productiebedrijf)
- Wijkbudgetten en sturen op outcome
- Overheidsdienst en -sturing?

Bestuurlijke hygiene

- Voorbeeldfunctie
- Meavita debacel
- Geen dikke salarissen en dienstauto
- Protestmakers tegen voorzieningen voor mensen waar je je boterham aan verdient

Tot slot

- Vooravond zorgrevolutie
- Zoek gemeenten op
- Experimenteer en #durfteproberen
- Grote verhaal tastbaar maken met gewone verhalen
- Van 2e lijn naar 1e lijn (nieuw stelsel)
- Van (alleen) zorgklant naar (mede) welzijnsproducent